

JAARVERSLAG

Bureau Discriminatiezaken
Zaanstreek/Waterland

2019

Bureau Discriminatiezaken
Zaanstreek ● Waterland

Erik Schaap
Coördinator
Maart 2020

INHOUD

Voorwoord	2
Organisatie	3
Meldingen	5
Voorlichtings- en onderwijsprojecten	10
Overige projecten	11

Voorwoord

In januari 2018 zond het tv-programma Radar de resultaten uit van een eigen onderzoek naar discriminatie bij uitzendbureaus. Bijna de helft van de benaderde bureaus ging mee in het racistische verzoek van de opdrachtgever om geen allochtone werknemers te leveren. Nog dezelfde week belegde de Algemene Bond Uitzendondernemingen (ABU) een overleg hoe dit probleem aan te pakken. Het Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland nam namens de brancheorganisatie Discriminatie.nl plaats aan de gesprekstafel. De gedachtewisseling leidde ertoe dat de ABU haar leden beter ging voorlichten en sancties afkondigde voor hardnekkige wetsovertreders.

In oktober 2019 maakte het Ministerie van Sociale Zaken bekend dat een nieuwe steekproef uitwees dat 40% van de discriminerende verzoeken aan uitzendbureaus werd gehonoreerd. Bij de ABU, de grootste koepelorganisatie van uitzendbureaus, was dat 'slechts' 13%. De strengere discriminatie-aanpak leek daar dus te werken. Het kabinet besloot overigens om discriminerende werkgevers en bemiddelaars een boete van €4500,- per overtreding te geven en hun wangedrag te publiceren.

Een maand eerder liet minister Van Engelshoven weten wel iets te voelen voor het advies van de Sociaal-Economische Raad om een vrouwenquotum in te stellen voor raden van commissarissen bij beursgenoteerde bedrijven. Die haalden het streefcijfer van 30% aan 'topvrouwen' bij lange na niet, dus werd het volgens de SER tijd voor een verplicht quotum. Bedrijven die vervolgens alsnog achterbleven, zouden moeten kunnen rekenen op sancties. Een meerderheid van de Tweede Kamer toonde zich voorstander van zo'n quotum.

Het zijn hoopgevende ontwikkelingen in een voordien door polderen beheerste arbeidsmarkt. Al vele jaren is duidelijk dat sommige groepen, zoals bovengenoemde vrouwen en mensen met een migratie-achtergrond, op achterstand staan. Vriendelijke verzoeken om discriminerend beleid achterwege te laten helpen niet of nauwelijks. Hetzelfde geldt voor veel van de afgesloten convenanten die hetzelfde beogen. Het is daarom tijd voor meer verplichtingen en waar nodig sancties. Discriminatie is namelijk nog altijd een misdrijf, en dient ook als zodanig te worden behandeld.

In dat verband passen ook de twee rechtszaken die in november 2019 plaatsvonden tegen discriminerende personen, drie jaar (!) nadat het Bureau Discriminatiezaken aangifte tegen hen deed. Het leidde tot één veroordeling – zij het dat de straf mild was als gevolg van het lange tijdsverloop – en één vrijspraak – omdat de politie het bewijsmateriaal niet had veiliggesteld. Een beter resultaat werd behaald in zaken die het BD aan het College voor de Rechten van de Mens voorlegde. Het CRM gaf in 2019 zowel de ING-bank – die een gehandicapte klant financieel dupeerde – als de onderneming Centralpoint – die een zieke werknemer onvoldoende tegemoet kwam – in 2019 een stevige tik op de vingers. Verder sprak het Openbaar Ministerie de Zaanse PVV-fractie er op aan toen die een BD-cliënt publiekelijk en totaal onterecht afficheerde als een ronselaar van Syriëgangers.

Soms is het onvermijdelijk om discriminatieproblemen anders op te lossen en dient er een juridisch traject afgelegd te worden. In 2019 kwam het BD-Zaanstreek/Waterland weer talloze vormen van ongelijke behandeling en achterstelling tegen, zowel in de fysieke wereld als online. Zorgelijk is dat de polarisatie binnen de Nederlandse samenleving nog altijd lijkt voort te gaan en dat de kloof met 'andersdenkenden' blijft groeien. Dat maakt het moeilijker om begrip voor elkaar op te brengen en verschillen te accepteren. Waar mogelijk probeert het BD mensen en organisaties die tegenover elkaar staan bij elkaar te brengen. Het afgelopen jaar maakte echter eens te meer duidelijk dat de wetsgrenzen regelmatig werden overschreden. Het is voor de overheid, de politie, opiniemakers, justitie en hulpverleners een uitdaging om daarop adequate antwoorden te formuleren en de verbinding te zoeken. Het Bureau Discriminatiezaken zal hieraan ook het komende jaar graag een steentje bijdragen.

Organisatie

Medewerkers

Het Bureau Discriminatiezaken beschikt over een zes leden tellend bestuur. Daarin hebben zitting Rina Kremers (voorzitter), Ellen Vermeulen (secretaris), Martin Brand (penningmeester), Herman van Kordenoordt (lid), Martin Pocornie (lid) en Janelle Fraenk (lid).

In december 2019 beschikte het Bureau Discriminatiezaken over vijf parttime medewerkers (drie fte's) in loondienst. Van hen moet één medewerker om gezondheidsredenen het BD verlaten. In 2020 wordt gezocht naar vervanging. Om de expertise van het bureau op peil te houden, volgden de medewerkers vorig jaar meerdere vakgerichte intervisiebijeenkomsten, trainingen en cursussen.

Naast de betaalde medewerkers was er één dagdeel per week een onbetaalde kracht bij het BD actief. Verder assisteerden er in zowel de Zaanstreek als Purmerend af en toe vrijwilligers op onregelmatige basis.

Financiën

Het Bureau Discriminatiezaken heeft sinds 1996 een samenwerkingsverband met de gemeenten Zaanstad, Wormerland en Oostzaan. In 2002 kwam daar Purmerend bij. De formalisering van de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen (WGA) maakte dat ook de vijf (sinds 1-1-2016 als gevolg van een fusie vier) andere Waterlandse gemeenten zich aansloten bij het BD. Daardoor kon het bureau overgaan op de behandeling, registratie en monitoring van klachten in de gehele (toenmalige) politieregio Zaanstreek-Waterland. In deze situatie is nadien geen verandering gekomen. Iedere Nederlandse gemeente is overigens verplicht om een laagdrempelige, onafhankelijke voorziening te faciliteren waar burgers terecht kunnen met klachten over discriminatie.

Naast de reguliere subsidies ontving het BD via de rijksoverheid projectsubsidies. Die waren bestemd voor twee meerjarige LHBT-projecten in zowel Zaanstad als Purmerend. Deze situatie wordt voortgezet in de jaren 2019-2022. Een bescheiden deel van de BD-inkomsten bestond uit donaties en uit de verkoop van materialen, met name boeken.

Een verantwoording van de inkomsten en uitgaven is te vinden in het financieel overzicht over 2019.

Landelijke ontwikkelingen

Het Bureau Discriminatiezaken is lid van de brancheorganisatie Discriminatie.nl. Deze vereniging fungeert als centraal aanspreekpunt voor en van de ADV's en neemt onder meer de kwaliteitsverbetering en -bewaking in de branche ter hand. Het BD had binnen Discriminatie.nl zitting in de werkgroep 'PR en communicatie' en nam onder meer deel aan een tweedaagse expertmeeting van het Ministerie van SZW over extreemrechts.

Klachten over uitingen op internet handelde het BD zelf af. Hoewel dit eigenlijk behoort tot het takenpakket van het Meldpunt Internetdiscriminatie (MiND) wees de praktijk uit dat deze organisatie onvoldoende was toegerust om online discriminatie aan te pakken. Het BD hoopt dat de Rijksoverheid in 2020 stappen neemt om het gemis aan een goed functionerende landelijke internetwaakhond aan te pakken.

Provinciale/regionale ontwikkelingen

Noord-Holland telt vijf antidiscriminatievoorzieningen (ADV's), die gezamenlijk de hele provincie bestrijken. De gebieden waarin zij werken corresponderen met de politieregio's die bestonden tot 1 januari 2013. De vorming van de Nationale Politie had onder meer

een nieuwe gebiedsafbakening en schaalvergroting tot gevolg. Het BD en de politie handhaven zoveel mogelijk de korte lijnen die bestonden vóór 2013. Duidelijk is wel dat met name de politie en het Openbaar Ministerie kampten met personeelstekorten en tijdgebrek, waardoor de behandeling van discriminatiezaken steeds meer in de verdrinking kwam.

De Noord-Hollandse ADV's bespraken ook in 2019 regelmatig de gang van zaken in de provincie en werkten waar mogelijk samen.

Netwerk

Het Bureau Discriminatiezaken onderhoudt contacten met een groot aantal organisaties. Onverminderd belangrijk blijft de samenwerking met de collega-bureaus, de Zaanse-Waterlandse gemeenten, de politie en het Openbaar Ministerie. Vertegenwoordigers van de drie laatstgenoemde partners en het BD kwamen in 2019 meermalen bijeen voor een (wettelijk vastgelegd) Regionaal Discriminatieoverleg (RDO). Ook zijn er in RDO-verband bezoeken gebracht aan en gegevens verstrekt in het ambtelijk vooroverleg van Waterland en de lokale driehoek van de Zaanstreek. Alle politiebureaus in de regio zijn voorzien van folders die kunnen worden verstrekt aan mogelijke discriminatieslachtoffers en waarin wordt gewezen op de mogelijkheid om contact te leggen met een ADV.

Binnen het RDO werden onder meer discriminatie-incidenten besproken en de opties van een strafrechtelijke behandeling afgestemd. Verder verstrekten de partners elkaar geanonimiseerde zaakoverzichten van geregistreerde (mogelijk strafrechtelijke) discriminatievoorvallen.

Het BD had ook contact met tientallen andere lokale, regionale en landelijke organisaties. Daaronder bevonden zich scholen, media, gemeenten, buurt- en zelforganisaties, het welzijns- en straathoekwerk, de GGD, archieven, Movisie, VluchtelingenWerk, Theater AanZ, Live your story en CRM. Het ging hierbij zowel om het behandelen van discriminatieklachten als om het uitvoeren van al dan niet gezamenlijke projecten en het uitwisselen van informatie. Het BD heeft met vertegenwoordigers van enkele andere ADV's zitting in een intervisiegroep op het gebied van klachtenbehandeling.

In 2019 vond er, in het kader van het Regenboogbeleid van Zaanstad en Purmerend, veel afstemming plaats over activiteiten met lokale en regionale LHBT-organisaties. Om (nog) zicht- en bereikbaarder te zijn heeft het BD veel tijd en energie gestoken in bezoeken aan andere organisaties. Dat bestreek een breed palet aan ontmoetingen en activiteiten: samenwerkingsafspraken met Noord-Hollandse ADV's, bezoeken aan zelforganisaties, LHBTI-ontmoetingen, etc.

Meldingen

Het Bureau Discriminatiezaken neemt klachten en meldingen in behandeling over gronden die worden genoemd in onder meer de Grondwet, het Wetboek van Strafrecht en de gelijke-behandelingswetgeving. Mede op basis daarvan mogen mensen in Nederland in gelijke gevallen niet ongelijk worden behandeld op grond van levensovertuiging, herkomst, ras, geslacht, seksuele voorkeur, handicap, etc.

Niet alle bij het BD ingediende klachten en meldingen verwijzen naar daadwerkelijke (strafrechtelijke) discriminatievoorvallen. Alleen na nader onderzoek door een bevoegde instelling, zoals het Openbaar Ministerie, de rechtbank of het College voor de Rechten van de Mens valt immers vast te stellen of er sprake is van een strafbaar feit. In de hierna genoemde cijfers is niet opgenomen of de klachten/meldingen wel of niet gegrond zijn. Uitgangspunt bij de rapportage zijn de door cliënten ervaren gedragingen of uitingen.

Centralpoint discrimineert gehandicapte Purmerender

Volgens het College voor de Rechten van de Mens maakte e-commercebedrijf Centralpoint zich schuldig aan discriminatie. Centralpoint liet namelijk na om doeltreffende aanpassingen te doen aan de werkplek van een gehandicapte medewerker. De betreffende werknemer kampt met tinnitus en autisme. Toen Centralpoint een kantoorruimte inrichtte, ontstond er voor hem een onwerkbaar situatie. Met name door omgevingsgeluiden kon hij zich niet concentreren. Centralpoint nam geen afdoende maatregelen om de situatie te verbeteren, ondanks meerdere adviezen van de Arbodienst. Het ging zelfs zo ver dat men op een zeker moment tijdens een reorganisatie vergeten was voor de medewerker een werkplek vrij te houden. Het resultaat was dat de werknemer ziek thuis kwam te zitten.

Centralpoint deed uiteindelijk een 'scheidingsvoorstel': als de werknemer zich beter meldde, kon men een regeling treffen om uit elkaar te gaan. Dit kwam aan als een mokerslag en ontnam hem alle vertrouwen in het bedrijf. Het was voor de Purmerender reden om met BD-hulp een oordeel te vragen aan het CRM. Dat kwam tot de conclusie dat Centralpoint verboden onderscheid maakte op grond van handicap. Als een medewerker een verzoek doet om een doeltreffende aanpassing van de werkplek in verband met een handicap of chronische ziekte, dan rust op de werkgever namelijk de plicht om samen met de werknemer te onderzoeken of en in hoeverre een oplossing mogelijk is.

Tabel 1: Overzicht klachten/incidenten 2016 – 2019

Zaanstreek	2016	2017	2018	2019
Totaal klachten/incidenten	90	64	69	71
Waterland	2016	2017	2018	2019
Totaal klachten/incidenten	52	34	34	41
Totaal	142	98	103	113*

*Bij één melding was de woonplaats van de melder onbekend.

Toelichting bij de cijfers

Het aantal door het Bureau Discriminatiezaken in 2019 behandelde klachten steeg voor het tweede achtereenvolgende jaar. De toename betrof zowel Waterland als -zeer licht- de Zaanstreek.

Enkele tientallen meldingen van buiten het BD-werkgebied zijn overigens niet terug te vinden in voorgaand overzicht. De desbetreffende melders zijn – een enkele uitzondering daargelaten – doorverwezen naar een antidiscriminatievoorziening in hun eigen regio en daar als klachtindieners geregistreerd. Ingevolge landelijke afspraken registreren antidiscriminatievoorzieningen, om dubbeltellingen te voorkomen, alleen klachten als zodanig wanneer die uit de eigen regio afkomstig zijn.

‘Homoseksualiteit is een besmettelijke ziekte’

Burhan G. uit Zaandam profileerde zich in 2016 als oprichter en leider van de Vrije Democratische Partij. De VDP deed mee aan de Tweede Kamerverkiezingen van 2017 en ageerde in de aanloop daar naartoe via onder meer Facebook en Twitter tegen homoseksuelen (‘Homoseksualiteit is een besmettelijke ziekte’) en joden (‘De enigen in de wereld die voor macht het eigen volk afslachten.’ [...] ‘Hitler was een Oostenrijkse jood’). In reactie ontving het BD meer dan honderd klachten over deze discriminerende uitingen. Een BD-aangifte, eind 2016, leidde pas in november 2019 tot een rechtszaak. G. kwam er genadig vanaf. Omdat de behandeling van de zaak zo lang op zich had laten wachten, veroordeelde de meervoudige kamer in Alkmaar hem tot een boete van slechts €500,- (waarvan €250,- voorwaardelijk). G. heeft daartegen beroep aangetekend.

De cijfers in dit verslag betreffen uiteraard niet het aantal daadwerkelijke discriminatievoorvallen in de Zaanstreek en Waterland. Net als voor bijvoorbeeld de politie geldt voor het BD dat alleen het topje van de ijsberg zichtbaar is in het meldingenaantal. Veel mensen willen, om allerlei redenen, geen klacht indienen over aangedaan of gesignaleerd onrecht. Het lijkt er inmiddels zelfs op dat de drempel om formeel – dus niet alleen via social media – melding te maken van discriminatie steeds hoger is geworden. Het is een zorg die niet alleen gespreksonderwerp is bij de ADV’s, maar ook bij onder meer de politie en de overheid.

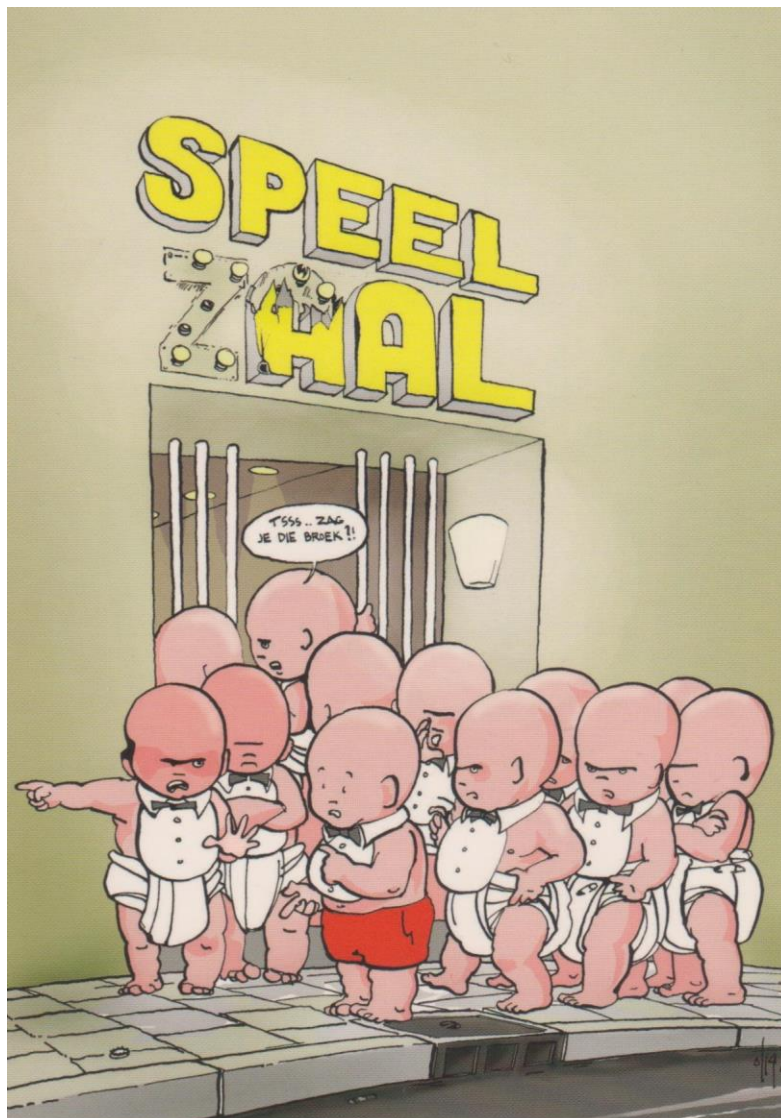
Het BD heeft niet het ‘alleenrecht’ op de afhandeling van discriminatievoorvallen. Het landelijk internetmeldpunt MiND, CRM, CIDI, COC, Meldpunt Islamofobie en de politie registreren bijvoorbeeld eveneens klachten over ongelijke behandeling. De niet door het BD behandelde meldingen die bovengenoemde organisaties registreerden, zijn buiten dit jaarverslag gehouden. Verder hebben bewoners uit andere regio’s bij hun ‘eigen’ antidiscriminatievoorziening of bij MiND klachten ingediend over voorvallen die zich afspeelden in de Zaanstreek of Waterland. Om dubbeltellingen te voorkomen zijn deze cijfers hier eveneens buiten beschouwing gelaten. Wel vond en vindt er over deze ‘externe’ meldingen waar wenselijk overleg plaats met de instanties die ze behandel(d)en. In de tabellen op de volgende bladzijden zijn de klachten en incidenten die het BD registreerde uitgesplitst naar het maatschappelijk terrein en de discriminatiegrond.

PVV moet rectificatie plaatsen

De PVV-Zaanstad berichtte op het eigen Twitter-account dat een Zaankanter 'een ronselaar voor Syriëgangers' zou zijn en zich schuldig zou maken aan 'taqiyya', het verspreiden van leugens. In werkelijkheid keerde de persoon in kwestie zich juist publiekelijk tegen terroristische organisaties als Islamitische Staat en miste de beschuldiging elke grond. Na overleg met het BD deed het slachtoffer van de aantijgingen aangifte tegen de PVV.

Hoewel de PVV-fractie voorzitter erkende dat een van zijn partijgenoten de tekst had geplaatst en dat de kwalificatie 'ronselaar' 'iets te heftig was', verwijderde de PVV de tekst niet en volgde er ook geen excuus. Omdat het OM, ondanks de bekentenis, niet wilde overgaan tot vervolging, schreef het BD een bezwaarschrift voor de melder. Dat had resultaat. De fractievoorzitter werd voor een tweede keer op het politiebureau ontboden en kreeg te horen dat de PVV op Twitter een rectificatie moest plaatsen, het eerdere bericht moest verwijderen en de toegang tot het Twitter-account diende te beperken tot slechts twee personen. Aldus geschiedde, zij het dat het mea culpa enigszins badinerend is.

Tabel 2: Uitgesplitst naar discriminatieterrein 2019

Terrein	2018 (aantal)	2019 (aantal)
Arbeidsmarkt	21	17
Buurt/wijk	26	16
Collectieve voorzieningen	9	12
Commerciële dienstverlening	8	8
Horeca/amusement	5	1
Huisvesting	2	5
Media/reclame	1	6
Onderwijs	7	5
Openbare ruimte	7	9
Politie/Vreemdelingendienst/OM	2	3
Privésfeer	0	3
Publieke/politieke opinie	7	10
Sport/Recreatie	2	2
Overig/onbekend	6	16
Totaal Zaanstreek-Waterland	103	113

Tabel 3: Uitgesplitst naar discriminatiegronden 2019

Grond	2018 (aantal)	2019 (aantal)
Arbeidsduur (bepaalde/onbepaalde tijd)	0	0
Burgerlijke staat	1	0
Godsdienst/levensovertuiging	17	10
Handicap/chronische ziekte	9	9
Leeftijd	8	4
Nationaliteit	1	2
Niet-wettelijke grond	7	14
Politieke gezindheid	0	3
Ras/herkomst/kleur	55	56
Sekse	8	7
Seksuele gerichtheid	5	10
Onbekend	0	0
Totaal Zaanstreek-Waterland	111*	115**

* In acht dossiers is sprake van twee discriminatiegronden, vandaar het totaalaantal van 111.

** In twee dossiers is sprake van twee discriminatiegronden, vandaar het totaalaantal van 115.

Toelichting bij de cijfers

Ook in 2019 betroffen verreweg de meeste meldingen de gronden 'ras/afkomst/huidskleur'. Het ging veelal, zoals vrijwel elk jaar, over uit de hand gelopen buurtconflicten of over de bejegening door externe organisaties of werkgevers. Waar in 2018, als gevolg van de landelijke intocht in Zaanstad, met name het vaak harde debat over de figuur Zwarte Piet leidde tot een meldingstoename, is er in 2019 geen specifieke oorzaak aan te wijzen voor de klachttoename.

Ten opzichte van dat jaar valt verder de stijging op bij de 'niet-wettelijke gronden' (van 7 naar 14 meldingen). Dat is deels te verklaren door het toegenomen aandeel van personen die hun veelal meervoudige problemen 'labelen' als discriminatie, terwijl er feitelijk sprake is van een andere aanleiding of achtergrond. Opvallende toenames zijn ook zichtbaar bij de gronden 'leeftijd' (van 4 naar 8 meldingen) en 'seksuele gerichtheid' (van 5 naar 10 meldingen). De laatstgenoemde stijging heeft grotendeels te maken met het toegenomen bewustzijn als gevolg van een jonge, maar zeer actieve LHBTIQ-beweging in de Zaanstreek.

Er waren flinke dalingen zichtbaar bij de terreinen 'buurt/wijk' (van 26 naar 16) en 'horeca/amusement' (van 5 naar 1), alsmede bij de grond 'godsdienst/levensovertuiging' (van 17 naar 10).

Het College voor de Rechten van de Mens beoordeelde in 2019 twee door of met hulp van het BD voorgelegde zaken. Het BD won beide zaken. Over de derde zaak volgt een oordeel in 2020. De rechtbank in Alkmaar sprak zich vorig jaar uit over twee door het BD gedane aangiftes (in de kaders is informatie te vinden over voornoemde vier zaken).

ING discrimineerde gehandicapte klant

Het College voor de Rechten van de Mens vindt dat ING zich schuldig heeft gemaakt aan verboden onderscheid op grond van handicap/chronische ziekte jegens een Purmerendse klant van de bank. ING rekende in 2017 namelijk de IVA-uitkering voor arbeidsongeschikten met een handicap of chronische ziekte niet mee om te bekijken of de klant voldoende inkomen had om een hypotheek af te sluiten of zijn hypotheekbedrag te verhogen. Door dit beleid werden mensen met een handicap of chronische ziekte ten onrechte uitgesloten van een ING-hypotheek, terwijl zij wel voldoende inkomen hadden om een hypotheek te verkrijgen of hun hypotheekbedrag desgewenst te verhogen. De betreffende Purmerender en het Bureau Discriminatiezaken hadden het CRM om een oordeel gevraagd over dit ING-beleid.

Extreemrechts/fundamentalisme

Waar in 2018 als gevolg van de landelijke Sinterklaasintocht en de plannen om een moskee te bouwen in Assendelft meerdere extreemrechtse organisaties zich op verschillende manieren presenteerden, bleef het in 2019 een stuk rustiger. Wel werden de initiatiefnemers van de Assendelftse moskee enkele keren geconfronteerd met rechts-extremistische uitingen, met name in de vorm van stickers in de bouwomgeving en uitingen op social media. Ook een islamitisch slachthuis in Zaandam kreeg extreemrechtse actievoerders op bezoek.

In Purmerend vielen met name de grote aantallen hakenkruizen op die het afgelopen jaar, zeker in vergelijking met de andere Zaanse en Waterlandse gemeenten, zijn aangebracht in de openbare ruimte. De daders zijn onbekend.

Vrijspraak voor recidiverende neonazi

Mike B. uit Purmerend heeft een lange geschiedenis als aanhanger van het nationaalsocialistisch gedachtegoed en schroomt niet om daar op onder meer Facebook voor uit te komen. De berichten die hij daar de afgelopen jaren postte waren doorspekt met nazistische symbolen en haat jegens onder anderen joden, buitenlanders en moslims. Ze waren voor het Bureau Discriminatiezaken aanleiding om in 2016 enkele malen aangifte te doen tegen B.

Het duurde uiteindelijk tot november 2019 voor de rechtbank in Alkmaar de zaak liet voorkomen. Die lange wachttijd leidde tot een lage strafeis (20 uur voorwaardelijke werkstraf). De rechtbank besloot vervolgens zelfs tot vrijspraak, omdat de politie onvoldoende had onderzocht of B. de gewraakte boodschappen zelf had geplaatst.

Voorlichtings- en onderwijsprojecten

In 2019 ontving het Bureau Discriminatiezaken 67 informatieverzoeken. De verzoeken waren zoals gebruikelijk gevarieerd: veel media – regionaal en landelijk – vroegen informatie over een breed scala aan onderwerpen. Leerlingen en studenten zochten gegevens voor hun werkstuk of spreekbeurt. Het BD verzorgde op verzoek inleidingen, trainingen en voorlichtingsprojecten.

Er zijn vorig jaar via gastlessen minder leerlingen bereikt dan in 2018; 2185 om 2770. Een belangrijke reden hiervoor is de langdurige ziekte van een voorlichtingsmedewerker. Ook duurde het in 2019 ruim een half jaar voor Zaanstad akkoord ging met het BD-plan voor LHBT-activiteiten, waardoor de voorlichting hierover in het Zaanse middelbaar onderwijs in 2019 stil kwam te liggen. Desondanks zijn in alle Zaanse-Waterlandse plaatsen waarmee het BD een gemeentelijke subsidierelatie heeft lessen verzorgd in het middelbaar, beroeps-, volwassenen- en/of basisonderwijs.

Enkele voorbeelden uit de veelheid aan lessen en voorlichtingsprojecten gedurende het afgelopen jaar:

- In onder meer Wormerland, Wormerveer en Assendelft kregen leerlingen uit de bovenbouw in het basisonderwijs les aan de hand van de zogeheten 'Vooroordelenkoffer'.
- Middelbare scholen in Zaanstad en Purmerend ontvingen lessen op maat over discriminatie, mensenrechten en intolerantie.
- Een groot aantal Zaanse lesgroepen in het basisonderwijs kreeg informatie aan de hand van lespakketten als 'Wie is wie?', 'Kikker en de vreemdeling', 'Allemaal anders, allemaal gelijk' 'Identiteit en kwaliteit' en 'Abracazebra'.
- Een Zaanse vrouwenorganisatie kreeg een uitgebreide presentatie over de kenmerken en aanpak van discriminatie.

Tabel 4: Overzicht informatieverzoeken 2016-2019

Zaanstreek	2016	2017	2018	2019
Totaal informatieverzoeken	94	40	58	47
Waterland	2016	2017	2018	2019
Totaal informatieverzoeken	14	20	29	20
Totaal Zaanstreek-Waterland	108	60	87	67

Het aantal informatieverzoeken liep terug ten opzichte van 2018. Ook hiervan was de belangrijkste reden de langdurige afwezigheid van een zieke medewerker.

Overige projecten

Informatievoorziening

Het BD bracht ook in 2019 twee reguliere nieuwsbrieven uit. Met ingang van 2020 wordt de nieuwsbrief alleen nog in digitale vorm verspreid.

Om als organisatie zichtbaar te zijn en te blijven zocht het BD regelmatig contact met media. Het BD op haar beurt is regelmatig met vragen benaderd door lokale, regionale en landelijke media. Om de meldingsbereidheid te verbeteren heeft het BD mede een landelijke bijeenkomst voor antidiscrimatievoorzieningen over dit thema georganiseerd. De eigen website, het Twitter-account @BDZaWa en de Facebookpagina zijn actueel gehouden met regelmatige updates. Aan het BD-archief werden de nodige boeken, rapporten en relevante artikelen toegevoegd. Het documentatiemateriaal is voor iedereen gratis beschikbaar via het Zaanse kantoor.

Charter Diversiteit

In de zomer van 2019 verzocht het Bureau Discriminatiezaken de gemeenten in haar werkgebied om de mogelijkheid te onderzoeken zich aan te sluiten bij het Charter Diversiteit. Dat is een intentieverklaring om binnen de gemeentelijke organisatie meer inclusie en diversiteit te bewerkstelligen. Ook de gemeente Zaanstad plaatste haar handtekening onder deze overeenkomst. De andere zeven Zaanse-Waterlandse gemeenten zijn vooralsnog niet zo ver. Dat was reden voor het BD om hen schriftelijk te vragen daar alsnog toe over te gaan. Helaas reageerden aanvankelijk slechts twee gemeenten op het verzoek, en in beide gevallen was die reactie negatief. Inmiddels hebben enkele raadsleden alsnog serieuze belangstelling getoond voor de aansluiting van hun gemeenten bij het Charter Diversiteit.

Het charter is van kracht in 21 landen binnen de Europese Unie, verenigd in het European Platform of Diversity Charters. In Nederland onderschreven inmiddels ruim tweehonderd werkgevers dit document. Door de ondertekening committeert de werkgever zich aan zelf opgestelde doelen om diversiteit en inclusie te bevorderen. Het gaat daarbij om verschillende diversiteitsintenties: culturele, etnische en religieuze achtergrond, gender, leeftijd, LHBTI en arbeidsmogelijkheden.

Ook de brancheorganisatie Discriminatie.nl heeft zich in 2019 aan het Charter verbonden. Een BD-medewerker schreef mee aan het plan van aanpak dat ten grondslag lag aan de toelatingsaanvraag en was lid van de begeleidende werkgroep.

LHBT-beleid Purmerend en Zaanstad

Eind 2018 besloten Zaanstad en Purmerend tot prolongatie van de Regenboogactiviteiten in hun gemeenten. Tot dan voerde het BD in dit kader een flink aantal LHBT-activiteiten uit. Het bureau is bereid om daaraan in de jaren 2019-2022 een vervolg te geven. Het ministerie van OC&W stelt hiervoor aan de grotere Nederlandse gemeenten een projectsubsidie beschikbaar die tot doel heeft om de acceptatie en emancipatie van lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders (LHBT) te bevorderen.

Het BD werkte (ook) in 2019 met een groot aantal organisaties samen om de geplande activiteiten tot een succes te maken. De samenwerking betrof onder meer het Gemeentearchief Zaanstad, de Zaanse Regenboog, de *Paarse Vrijdag Krant*, filmtheater De Fabriek, VluchtelingenWerk, diverse zorgcentra (Zaanstad), alsmede Clup Welzijn, het Filmhuis en stichting ReR (Purmerend). Dankzij de inzet in Zaanstad konden Oostzaan en Wormerland eveneens profiteren van de uitkomsten.

Een onvolledig overzicht van de door het BD in Purmerend en de Zaanstreek uitgevoerde LHBT-activiteiten in 2019:

- De bewoners en medewerkers van enkele Zaanse verzorgingstehuizen kregen 'roze' activiteiten aangeboden, variërend van deelname aan de Canal Parade tijdens de Amsterdamse Pride tot toepasselijke optredens die de tolerantie ten aanzien van homoseksualiteit kunnen vergroten. Hiermee werden ruim driehonderd mensen bereikt.
- Het Bureau Discriminatiezaken, de *Paarse Vrijdagkrant* en het Gemeentearchief trokken gezamenlijk op bij de vormgeving van een 'roze' expositie in het gemeentehuis van Zaanstad. Bij de opening op 14 december 2018 (Paarse Vrijdag) werd een Zaanse editie van de *Paarse Vrijdag Krant* gepresenteerd, in een oplage van 8000. Het BD bracht een nieuwe editie uit van *Mijn lied, mijn leed, mijn hartstocht*, een minibiografie over de homoseksuele dichter/romancier Jacob Israël de Haan. Voorafgaand aan de expositie-opening vond in een volle raadszaal een presentatie plaats waarbij onder meer veel LHBT-leerlingen acte de présence gaven. De tentoonstelling in de centrale hal van het gemeentehuis gaf een beeld van ruim honderd jaar Zaanse LHBT-geschiedenis en was tot 22 februari 2019 te bezichtigen.
- Het Zaanse filmtheater De Fabriek draaide op BD-verzoek twee (goedbezochte) films met een LHBT-thema: *Temblores* en de Oscar-inzending *And then we danced*.
- In Zaanstad en Purmerend zijn afspraken gemaakt om Theater AanZ en Live your story interactieve themavoorstellingen te laten verzorgen voor leerlingen en docenten. De uitvoering vindt plaats in 2020. Vorig jaar gaf het BD samen met stichting ReR in het kader van 'Purmerend Regenboogstad' lessen in het middelbaar onderwijs.

Veilig sportklimaat

De GGD Zaanstreek-Waterland en het Sportbedrijf Zaanstad begonnen in 2018 op verzoek van de gemeente Zaanstad een project om te komen tot een veilig(er) sportklimaat. Daarbij werd ook het BD betrokken. Er werd in 2019 een onafhankelijke vertrouwenspersoon voor sportverenigingen en hun leden geïnstalleerd, er is een PR-campagne gelanceerd en het ligt in de bedoeling om door middel van voorlichting, workshops, etc. aandacht te vragen voor de mogelijkheden om te sporten zonder te worden geconfronteerd met seksuele intimidatie, pesterijen en discriminatie. Het BD is ook betrokken bij dit vervolg, dat in 2020 verder wordt uitgewerkt.

21 maart: Purmerend tegen discriminatie

Elk jaar organiseert het BD in het kader van 21 maart, de internationale dag tegen racisme, in Purmerend een aantal voorlichtings- en lesprojecten en nodigt het andere organisaties uit om toepasselijke activiteiten te organiseren. In 2019 betrok het BD de verzorgingstehuizen De Tien Gemeenten en De Rusthoeve, het Filmhuis en het Da Vinci College bij de viering. Het Filmhuis draaide de toepasselijke speelfilm *Girl*, bij het Da Vinci College verzorgde het BD lessen over mensenrechten en discriminatie. De school gaf de leerlingen de gelegenheid om aansluitende activiteiten te ontplooiën en het eindresultaat tijdens een manifestatie te presenteren aan hun ouders.

Tweedaagse expertmeeting

Het Ministerie van SZW en het Radicalisation Awareness Network (RAN) van de Europese Commissie organiseerden in december 2019 een expertmeeting over de dreiging van extreemrechts. De Nederlandse overheid maakt zich zorgen over de radicalisering en wil hier beleid op ontwikkelen. In de aanloop daar naartoe werd een klein gezelschap van binnen- en buitenlandse deskundigen uitgenodigd om hierover van gedachten te wisselen. Een BD-vertegenwoordiger nam namens brancheorganisatie Discriminatie.nl deel aan deze tweedaagse in Den Haag.

Onderwijs over de oorlog

Het BD werkte, door enkele gastlessen te verzorgen en adviezen te geven, mee aan het onderwijsproject 'Oorlog in mijn buurt', een initiatief dat in 2012 van start ging in Amsterdam en sindsdien wordt uitgezet in andere Nederlandse gemeenten. Hierbij krijgen leerlingen, met name in de groepen 7 en 8, verhalen te horen van zowel mensen die de Tweede Wereldoorlog meemaakten als van experts op het gebied van de lokale oorlogshistorie. Daarna interviewen de kinderen oudere 'ervaringsdeskundigen' en vindt er een afsluitend project plaats waar, in aanwezigheid van ouders en andere betrokkenen, een presentatie wordt gegeven. Het is de bedoeling dat 'Oorlog in mijn buurt' de komende jaren op meer Zaanse scholen ingang vindt.

In samenwerking met de Raad van Kerken lichtte het BD 350 basisschoolleerlingen uit Krommenie en Assendelft voor over de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust, onder de noemer 'Voorwerpen en hun verhaal'.

De Zaanstreek in oorlogstijd

Het BD verzocht het Zaanse Museum enkele jaren geleden om in 2020, 75 jaar na de bevrijding, een expositie samen te stellen over de Zaanstreek tijdens de Tweede Wereldoorlog. Dit heeft geleid tot een samenwerkingsverband waarin naast het BD en het museum ook het Gemeentearchief Zaanstad en het 4 en 5 mei Comité Zaanstad participeren. Het afgelopen jaar is er hard gewerkt om vanaf 2 april 2020 een grootschalige tentoonstelling en een begeleidend fotoboek te kunnen presenteren. Aan de hand van verhalen, voorwerpen, film en foto's zal worden getoond hoe de oorlogsgeschiedenis van de Zaanstreek er uitzag. Er vinden gedurende de maanden dat de expositie – getiteld *De Zaanstreek in oorlogstijd* – bovendien meerdere themabijeenkomsten plaats in het Zaanse Museum. Daarbij zal een link worden gelegd met de actualiteit en krijgen de bezoekers dilemma's voorgelegd. Het project is mede gericht op jongeren. De verwachting is dat vele duizenden bezoekers *De Zaanstreek in oorlogstijd* zullen bezichtigen.

Aangepast kabinetsbeleid

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport nam in 2019 het besluit om vruchtbaarheidsbehandelingen van vrouwen met een kinderwens, maar zonder mannelijke partner, niet langer te vergoeden uit het basispakket of de zorgverzekering. Dit leidde tot meldingen over ongelijke behandeling en discriminatie van onder meer lesbische vrouwen. Op verzoek van Discriminatie.nl stelde het Bureau Discriminatiezaken een aan de verantwoordelijke minister gerichte brief op waarin werd gewezen op de kwalijke beleidsconsequenties. De minister zag in dat er een fout was gemaakt en paste het beleid aan.